

Hørings svar til Forslag til endring i byggteknisk forskrift (TEK17) om energiforsyningskrav for bygninger over 1000 m²

forslaget om endringer i byggteknisk forskrift om energiforsyningskrav for bygninger over 1000 kvadratmeter.

11.05.2018

Hørings svar for forslag til endring i byggteknisk forskrift (TEK17) om energiforsyningskrav for bygninger over 1000m²

Norsk Eiendom og Grønn Byggallianse sender felles høringssvar. Vi representerer små og store byggeiere som bygger både boliger og yrkesbygg, men de aller fleste byggene er over 1000m².

Vi er i utgangspunktet positive til å stille et strengere krav til energifleksibilitet og da primært for å begrense elektrisitet til oppvarming, men mener det bør kunne gis fritak til bygg med svært lavt oppvarmingsbehov.

- 1. Grunnleggende mener vi at elektrisitet skal brukes til annet enn oppvarming av bygg**Nær 100% av norsk elproduksjon er fornybar vannkraft som ikke gir klimagassutslipp. Vannkraft er en verdifull ressurs som bør utnyttes best mulig. For å nå klimamålene må man bruke elektrisitet til å fase ut fossil energi i transport og industriektoren og vannkraften kan eksporteres. Ved å energieffektivisere bygg og benytte annen utslippsfri energi enn elektrisitet til oppvarming, vil elektrisitet kunne frigjøres til dette. På tross av kraftoverskudd i dag, vil det på sikt trolig være et behov for å spare elektrisitet der man kan, og bygg som bygges i dag må ta høyde for fremtidig energisituasjon. Eldre bygg med stort oppvarmingsbehov gir problem med effekttopper når det er ekstra kaldt, og forbruker er sjelden bevisst betydningen av å fjerne effekttopper. Ved å unngå å bruke elektrisitet til oppvarming, vil man redusere behov for å bygge ut nødvendig nettkapasitet. Vi er derfor positive til et strengere krav om energifleksibilitet.
- 2. Dersom bygget har et svært lite oppvarmingsbehov, mener vi det er uhensiktsmessig å stille krav om energifleksibilitet**Nye bygg har generelt et lavt oppvarmingsbehov. Teknisk forskrift har strammet inn kravene til energieffektivitet og mange av våre medlemmer velger å bygge strengere enn forskriftskravene. Dersom et bygg har et svært lavt oppvarmingsbehov (størrelsesorden < 10 kWh/m² år uten varmtvannsbehov), kan det være lite hensiktsmessig, ut fra et kost/nytte-perspektiv, å installere et energifleksibelt oppvarmingsystem (som for eksempel gulvbåren varme). Installasjonskostnadene vil heller kunne brukes på andre mer effektive miljøtiltak. Dette vil erfaringsmessig gjelde svært få bygg som da har investert mye i tiltak for et lavere oppvarmingsbehov. Det er mulig å installere enkle vannbårne systemer også tilpasset et lavt oppvarmingsbehov. Noen byggherrer velger slike enkle vannbårne systemer (som for eksempel Powerhouse Kjørbo). Tilgang til både kjøling og varme i samme system, så man slipper tørrkjølere på taket, er et avgjørende argument for mange for å velge lokal varmepumpe eller fjernvarme, og de vil da velge fleksible energisystemer uansett forskriftskrav. Dersom bygget ikke har kjølebehov eller fjernvarmesentralen de er tilknyttet kun tilbyr varme og ikke kjøling, faller argumentet bort. Da vil det trolig være mest kostnadseffektivt og ha liten betydning for både klimagassutslipp og effektutjevning dersom bygget bruker noen få panelovner en sjelden gang ved behov. Vi mener derfor at for bygg med svært lavt energibehov (størrelsesorden < 10 kWh/m² år i totalt oppvarmingsbehov, men uten varmtvannsbehov), bør byggherren selv kunne velge mest hensiktsmessige løsning. Ved å åpne for større valgfrihet for bygg med svært lavt oppvarmingsbehov, vil det i seg selv også være en driver for å bygge slike bygg.
- 3. Vi er opptatt av at denne regelendringen ikke vanskeliggjør egenproduksjon av solenergi**Vi synes det vanskelig å få oversikt over forslagens konsekvenser for egenprodusert solenergi. Stadig flere byggherrer ønsker å produsere egen energi for å oppnå nullenergibygget eller plusshus og å avlaste elnettet.

Vi er opptatt av at regelendringen om energifleksibilitet ikke gjør dette vanskeligere eller mindre lønnsomt for byggherrene enn det er i dag.

Vi viser i øvrig til vårt veikart:

<http://byggalliansen.no/nyside/publikasjoner-2/#tab-2880c889ca08440faa4>

Se vedlegg

- [Høring energiforsyningskrav fra Norsk Eiendom og Grønn Byggallianse.pdf](#)
-

Direktoratet for byggkvalitet
post@dibk.no
Ref.: 18/1317

Oslo, 08.05.2018

Hørings svar for forslag til endring i byggteknisk forskrift (TEK17) om energiforsyningskrav for bygninger over 1000m²

Norsk Eiendom og Grønn Byggallianse sender felles hørings svar. Vi representerer små og store byggeiere som bygger både boliger og yrkesbygg, men de aller fleste byggene er over 1000m².

Vi er i utgangspunktet positive til å stille et strengere krav til energifleksibilitet og da primært for å begrense elektrisitet til oppvarming, men mener det bør kunne gis fritak til bygg med svært lavt oppvarmingsbehov.

- 1. Grunnleggende mener vi at elektrisitet skal brukes til annet enn oppvarming av bygg**
Nær 100% av norsk elproduksjon er fornybar vannkraft som ikke gir klimagassutslipp. Vannkraft er en verdifull ressurs som bør utnyttes best mulig. For å nå klimamålene må man bruke elektrisitet til å fase ut fossil energi i transport- og industrisektoren og vannkraften kan eksporteres. Ved å energieffektivisere bygg og benytte annen utslippsfri energi enn elektrisitet til oppvarming, vil elektrisitet kunne frigjøres til dette. På tross av kraftoverskudd i dag, vil det på sikt trolig være et behov for å spare elektrisitet der man kan, og bygg som bygges i dag må ta høyde for fremtidig energisituasjon.

Eldre bygg med stort oppvarmingsbehov gir problem med effekttopper når det er ekstra kaldt, og forbruker er sjelden bevisst betydningen av å fjerne effekttopper. Ved å unngå å bruke elektrisitet til oppvarming, vil man redusere behov for å bygge ut unødvendig nettkapasitet.

Vi er derfor positive til et strengere krav om energifleksibilitet.

- 2. Dersom bygget har et svært lite oppvarmingsbehov, mener vi det er uhensiktsmessig å stille krav om energifleksibilitet**
Nye bygg har generelt et lavt oppvarmingsbehov. Teknisk forskrift har strammet inn kravene til energieffektivitet og mange av våre medlemmer velger å bygge strengere enn forskriftskravene.

Dersom et bygg har et svært lavt oppvarmingsbehov (størrelsesorden < 10 kWh/m² år uten varmtvannsbehov), kan det være lite hensiktsmessig, ut fra et kost/nytte-perspektiv, å installere et energifleksibelt oppvarmingssystem (som for eksempel gulvbåren varme). Installasjonskostnadene vil heller kunne brukes på andre mer effektive miljøtiltak. Dette vil erfaringsmessig gjelde svært få bygg som da har investert mye i tiltak for et lavere oppvarmingsbehov.

Det er mulig å installere enkle vannbårne systemer også tilpasset et lavt oppvarmingsbehov. Noen byggherrer velger slike enkle vannbårne systemer (som for eksempel Powerhouse Kjørbo). Tilgang til både kjøling og varme i samme system, så man slipper tørrkjølere på taket, er et avgjørende argument for mange for å velge lokal varmpumpe eller fjernvarme, og de vil da velge fleksible energisystemer uansett forskriftskrav. Dersom bygget ikke har kjølebehov eller fjernvarmesentralen de er tilknyttet kun tilbyr varme og ikke kjøling, faller argumentet bort. Da vil det trolig være mest kostnadseffektivt og ha liten betydning for både klimagassutslipp og

effektutjevning dersom bygget bruker noen få panelovner en sjelden gang ved behov.

Vi mener derfor at for bygg med svært lavt energibehov (størrelsesorden < 10 kWh/m² år i totalt oppvarmingsbehov, men uten varmtvannsbehov), bør byggherren selv kunne velge mest hensiktsmessige løsning. Ved å åpne for større valgfrihet for bygg med svært lavt oppvarmingsbehov, vil det i seg selv også være en driver for å bygge slike bygg.

3. **Vi er opptatt av at denne regelendringen ikke vanskeliggjør egenproduksjon av solenergi**

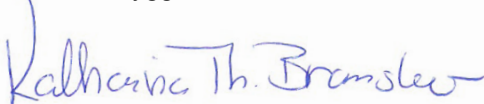
Vi synes det vanskelig å få oversikt over forslagetets konsekvenser for egenprodusert solenergi. Stadig flere byggherrer ønsker å produsere egen energi for å oppnå nullenergibygge eller plusshus og å avlaste elnettet. Vi er opptatt av at regelendringen om energifleksibilitet ikke gjør dette vanskeligere eller mindre lønnsomt for byggherrene enn det er i dag.

Vi viser i øvrig til vårt veikart:

<http://byggalliansen.no/nyside/publikasjoner-2/#tab-2880c889ca08440faa4>

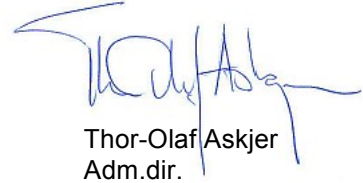
Vennlig hilsen

Grønn Byggallianse

Katharina Bramslev
Daglig leder

Norsk Eiendom

Thor-Olaf Askjer
Adm.dir.